

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

9
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 630 sahifa, 30-sentyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari
Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq Markazi xorijiy hamkorlik bo'yicha mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Ichki turizmni rivojlanlantirishda davlatning o'рни.....	7
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
Qishloq xo'jaligida sug'orish tizimlari boshqaruvini rivojlantirish yo'llari.....	11
Mirjamilova Hulkar Nurali qizi , assistent	
Yangi O'zbekiston sharoitida o'simliklar karantini tizimi faoliyatini takomillashtirish va iqtisodiy samaradorligini oshirish.....	15
Alimov Murodkosim Achilovich , mustaqil izlanuvchi	
"Yashil iqtisodiyot" da energetika sohasini investitsion holatining statistik tahlili.....	20
Umarov Faxriddin Umar o'g'li , katta o'qituvchi	
Yoqilg'i-energetika korxonalari moliyaviy barqarorligini ta'minlashda investitsion faoliyatning ahamiyati.....	26
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Tog'li hududlarda turizm biznesining rivojlanishi.....	31
Abdublik Alimov Komil o'g'li , tayanch doktorant	
Ta'lim turizmining nazariy asoslari va O'zbekistondagi tendensiyalari.....	38
Maxmudova Nodira O'ktamovna , tayanch doktorant	
Turizmga innovatsion texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari.....	43
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , tayanch doktorant	
Mintaqaviy investitsion loyihalarning jozibadorligi tahlillari masalalari.....	46
Davlyatshayev Akmal Ashurmamatovich , dotsent, i. f. n.	
Yashil iqtisodiyotning tijorat banklaridagi ahamiyati va ularning raqamlashuvi.....	51
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi , dotsent, PhD	
Turizmni rivojlantirishda "Tourism 4.0" konsepsiyasini joriy etish masalalari.....	57
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna , mustaqil tadqiqotchi	
Davlat tomonidan qishloq xo'jaligini moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	62
O'lokulova Feruza Mansurovna , PhD; Jabborov Jahongir Abduvohid o'g'li , magistrant	
Перспективные направления "Зелёной химии" для Республики Узбекистан.....	66
Султанходжаев Бахтиёр Забихуллович	
O'zbekistonda transport va logistika sohasini rivojlantirish strategiyasi.....	73
Usmonov Botir , magistr	
Hududlarda investitsion faollikni oshirishga qaratilgan mexanizmni takomillashtirish.....	78
Sunatlulayeva Shaxnoza Xurshid qizi , tayanch doktorant	
Qurilish tarmoqlarida boshqaruv faoliyatining iqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.....	82
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich , PhD	
Connection between interest rate on loans, cash flow and turnover of funds.....	87
Sharbat Abdullaeva , Professor; Sardor Abdullaev , the applicant	
Econometric Analysis of the Impact of IPO on the Market Capitalization of Companies.....	92
Shakhzod Saydullaev , PhD.	
Davlat xaridlarini takomillashtirishda byudjet mablag'laridan samarali foydalanishning mohiyati va zarurligi.....	101
Raximjonov Kamronbek Ilxomjon o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekistonda to'lov tizimining raqamli transformatsiyasining o'ziga xos xususiyatlari.....	105
Otamurodov Shavkat Nusratillayevich , i. f. d. (DSc); Eshqulova Nasiba Normo'minovna , o'qituvchi	
Tijorat banki xizmatlarida ta'lim kreditining o'рни va uni takomillashtirish masalalari.....	110
Eldor Uskanov , mustaqil tadqiqotchi	
Korxonaning strategik boshqaruvini takomillashtirish.....	114
Maxmudov Nosir Maxmudovich , professor; Elmurodov Faxriddin Farxodovich , magistratura tinglovchisi	
Respublikada kichik biznesni moliya-kredit mexanizmlari orqali qo'llab-quvvatlash masalalari.....	120
Ergashev Otamurod Toshtemirovich , PhD	
Mulk iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda muammo va yechimlar.....	125
Ermatov Musojalil Komilovich , kafedrası dotsenti v. b.; Abdunazarov Oybek Abdumutalibovich , katta o'qituvchi	
Using intelligent and decision support systems for developing University Curriculum: semi-automated need analysis approach.....	132
Abduraxmanov Zafar Batirovich ; Ikromov Sayidolim Ismoilovich	
Challenges of Developing a Competitive Environment in the Context of Economic Liberalization.....	138
Akobirova Nodira Najmiddin qizi , asistent	
Topical Issues of the Development of Recreational-Tourist and Military-Recreational Activities.....	141
Alimova Guzali Alisherovna , PhD in economics, docent	
Kreditlash jarayonlarida xulq-atvor iqtisodiyoti omilini joriy etish istiqbollari.....	146
Jo'rayeva Sevara Zakirovna , mustaqil izlanuvchi (PhD)	

Portfelli xorijiy investitsiyalarning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	152
Kamilova Iroda Xusniddinova, PhD	
Exploring the Ethical Dimensions of Artificial Intelligence in Advancing Human Rights and Sustainability	156
Matkarimova Gulchekhra Abdusamatovna, Professor	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlashning nazariy asoslari	163
Maxmudov Rahimjon Xamid o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Barqaror iqtisodiy o'sishga yalpi talab va yalpi taklif omillarining ta'siri	170
Nabiyev Ulug'bek Mirodiljon o'g'li, tayanch doktorant	
The potential advantages of implementing the Total Quality Education Management (TQEM) concept	175
Otakulov Makhmadjon, PhD	
Kichik yashil biznesni yanada rivojlantirish imkoniyatlari	181
Raximova Kizlarxon Ne'matjon qizi	
Jamg'armalar investitsiyalar manbasi sifatida	185
Sadikova Ra'no Abdullayevna, i. f. n., dots.	
Davlat moliyasining moddiy asosini oshirish orqali iqtisodiy o'sishga erishish	188
Shamsiyev Shuxrat Sayfutdin o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Aholi turmush darajasini oshirishda ijtimoiy himoyaning o'rni	191
Sherjonov Sherjon Alijan o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar to'lov qobiliyatini aniqlashning nazariy-uslubiy masalalari	196
Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li, dekan o'rinbosari	
Kichik sanoat zonalarini faoliyatini samarali boshqarish tamoyillari	203
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich, dotsent; Adilbekov Allayar Anvarbekovich, magistrant	
Aholini ijtimoiy himoya qilishda pensiya va ijtimoiy nafaqalarning o'rni	206
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li, mustaqil izlanuvchisi	
Использование методов управления для повышения эффективности производства на предприятиях	212
Алиева Надирахон Абдумаликовна, PhD. доц.; Тлеумуратова Мадинабону Дилмурат кизи, ст. 3-курса	
Korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish	217
Z. G. Allaberganov, kafedra dotsenti	
Davlat fiskal (byudjet-soliq) siyosatining aholi bandligiga ta'siri va uni takomillashtirish	222
Asatullayev Xurshid Sunatullayevich, i. f. n., professor	
O'zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlariga raqamli iqtisodiyotni shakllantirish omillari	228
Axmedova Yulduz Sunatullayevna, kafedra o'qituvchisi	
Moliyaviy risklarni baholash usullari, boshqaruvdagi yondashuvlari	232
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna, kafedra dotsenti	
Sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda biznes jarayonlarini boshqarish	236
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich, mustaqil izlanuvchi	
Tijorat banklarida investitsiya loyihalarini moliyalashtirishning ekonometrik modellashtrish ko'rsatkichlari	242
Berdiyev Akram O'ktamovich, mustaqil izlanuvchi	
Innovatsion muhitni shakllanishi va rivojlanishida investitsiyaning zarurligi	253
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Meva-sabzavotchilik klasterlarida yashil moliyalashtirishning nazariy asoslari va xususiyatlari	258
Botirov Erkinjon Xayitovich, kafedra dotsenti	
O'zbekiston Respublikasida xorijiy investitsiyalarni jalb etish orqali investitsion salohiyatni oshirish	263
G'aybullayev Odil Baxtiyarovich, kafedra dotsenti v. b.	
Tadbirkorlik subyektlarining innovatsion loyihalarini moliyalashtirishni qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	269
Jubanova Bayramgul Aymuratovna, PhD	
Soliq ma'muriyatchiligi va uni raqamlashtirishni ekspert baholash yo'llari	272
Ibragimov Boburshoh Bohodir o'g'li, i. f. d. (PhD), doktorant (DSc)	
Xalqaro standartlarga muvofiq buxgalteriya autsorserlari tomonidan moliyaviy hisobotlarni transformatsiya qilishni takomillashtirish	278
Islomov Alisher Baxtiyor o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	284
Qurbonova Shaxrinoz, tayanch doktorant	
Yerlarning degradatsiyaga uchrashi va oldini olish bo'yicha chora-tadbirlar	288
Mamanazarova Nasiba Jo'rayevna, kafedra doktoranti	
Davlat sektorida ichki auditni tashkil etish xususiyatlari	292
Mamirjon Jalollidinov, mustaqil izlanuvchi	
Финансирование акционерных общества через рынок капитала	297
Муминов Шохжахон Суюнович, ассистент кафедры	
Необходимость развития предпринимательской и страховой деятельности риски на рынке Узбекистана	302
Муятдинов Махмуд Жалелович, независимый исследователь	

Инвестиционная привлекательность как фактор экономического развития страны.....	307
Назарова Гузал Баходировна	
Tijorat banklarida kreditlash jarayonlarini takomillashtirish masalalari.....	312
Nozima Abdullayeva , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklarining xizmatlar sohasini kreditlash amaliyotiga ta'sir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili.....	316
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich , kafedra dotsenti v. b.	
Современное решение, которое положительно влияет на логистические услуги и резко снижает смертность на перекрестках.....	326
Тажимуратов Умид Рузматович , кандидат медицинских наук, доцент; Жуманиёзов Эркин Худойбергенович , кандидат медицинских наук, доцент; Тажимуратов Рузमत Отажанович , кандидат медицинских наук, Тажимуратов Абдусами Умид угли , ученик 10 класса	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida dividend siyosati va tendensiyalari tahlili	333
Temirov Abdulaziz Alimjanovich , kafedra dotsenti, i. f. n.	
Современное состояние инвестиционного потенциала Республики Узбекистан.....	339
Топилдиев Соҳибжон Раҳимжонович , DSc; Одилова Дилноза Барнаевна , PhD	
Portfelli xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli.....	345
Tosheva Ziroat Aliqul qizi	
Kichik biznes subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-nazariy jihatlari	349
To'rayeva Nafisa Odilovna , mustaqil izlanuvchi	
О достижениях Узбекистана в реализации национальных целей и задач устойчивого развития.....	355
Турсун Мухитович Ахмедов , и. ф. д., проф.; Гавхар Рустамовна Хидирова , докторант, и. ф. ф. д., доц.	
Влияние корпоративного управления в зеленой экономике	359
Уринов Бобур Насиллоевич , заведующий кафедрой	
Ko'chmas mulkni soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari.....	366
Fayziyev Farrux Abdullaxojayevich , kafedra dotsenti	
Transport tizimi iqtisodiy rivojlantirish yo'nalishlari.....	374
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich , DSc.	
Oliy ta'lim muassasalarida byudjet mablag'laridan samarali foydalanishning ayrim fundamental masalalari	382
Xayriddinov Sh. B. , mustaqil izlanuvchi	
Xalqaro raqamli valyuta bozorini rivojlantirish istiqbollari	385
Xolov Nabijon Qaxramonovich , PhD.	
Nodavlat notijorat tashkilotlarning rivojlanishi va hozirgi shart-sharoitlari	391
Xusanov Otabek Nishonovich , PhD, mustaqil izlanuvchi	
Banklarining aktivlarini daromadlilikini oshirish yo'llari.....	396
Elbusinova Umida Xamidullayevna , kafedra dotsenti	
Особенности методики проведения аудита затрат на производство.....	401
Хилола Икрамова Ровшан кизи , базовый докторант	
Ta'lim islohotlarining ma'naviyatdagi o'rni	407
Bekdavlat Aliyev	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	412
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , kafedra dotsenti	
Moliyaviy barqarorligi tushunchasining konseptual mohiyati, turlari va asosiy tavsiflari.....	416
Eshquvatov Aziz Baxtiyorovich , mustaqil izlanuvchi	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy axloqiy konsepsiyalaridagi umumiylik va xususiylik.....	420
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , falsafa fanlari doktori (PhD)	
Yer resurslaridan foydalanishning iqtisodiy va huquqiy asoslari.....	424
Abdurahmanova Muqaddas Toxtasinovna	
Стратегии привлечения иностранных инвестиций для содействия устойчивому экономическому росту в Республике Узбекистан с акцентом на инициативы зеленого развития	431
Нилуфар Зикируллаева Дилмуродовна , аспирант	
Bank tizimi barqarorligini oshirishda kredit risklarining ahamiyati va ularni kamaytirish yo'llari	440
Xolmamatov Farhodjon Kubayevich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, professor	
Baholash faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari va uning huquqiy asoslari	446
Bobirjon Aktamov , mustaqil tadqiqotchi	
Suv resurslaridan foydalanishni iqtisodiy boshqarish samaradorligini kompleks baholash uslubiyoti.....	454
Axmedov Sayfullo Normatovich , t. f. n., mustaqil tadqiqotchi	
Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini boshqarishni takomillashtirish metodologiyasini ishlab chiqish.....	459
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Daromadlarni qayta taqsimlashda "tashabbusli byudjet" tizimini qo'llashning zamonaviy modellari va ulardan samarali foydalanish yo'llari.....	464
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich , dotsenti, iqtisodiyot fanlari nomzodi	

The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth in Uzbekistan.....	472
Tulkin Imomqulov , PhD Associate Professor	
O'zbekistonda elektron tijoratning rivojlanish bosqichlari.....	478
Karimova Shirin Zoxid qizi , tayanch doktorant	
O'zbekistonda kichik tadbirkorlik subyektlari faoliyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining statistik tahlili.....	483
Saodat Toshaliyeva Toxirovna , PhD	
Современное состояние инвестиционного потенциала Республики Узбекистан.....	490
Топилдиев Соҳибжон Раҳимжонович , DSc; Одилова Дилноза Барнаевна , PhD	
Tijorat banklari kreditlari hajimining barqaror o'sishini ta'minlash.....	497
J. Y. Isakov , i.f.d., prof.	
The Securities Transactions of Commercial Banks.....	502
Iskandar Sulaymonov , assitant teacher	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli.....	507
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD	
Soliq ma'muriyatchiligi: nazariya, rivojlanish, taklif.....	511
Isroilov Bohodir Ibragimovich , i. f. d., professor; Ibragimov Boburshoh Bohodir o'g'li , PhD	
Yangi O'zbekiston jamiyat hayotining joni va ruhi ma'naviyatdir.....	516
Davletova Muxabbat Narimanovna , mustaqil izlanuvchi	
Moddiy-texnik resurslar salohiyatidan foydalanish samaradorligi.....	519
Halimova Dilara Olimboyevna , mustaqil izlanuvchi	
Хлопково-текстильная промышленность государства.....	523
Халиков Талибжон Луптуллаевич , ассистент кафедры	
Directions of Sustainable Development of Tourism: A Case of top Developed Countries.....	527
Khusniddin Egamnazarov	
Yevropa Ittifoqining shakllanishi va rivojlanish bosqichlari.....	534
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich , siyosiy fanlar doktori (DSc.)	
Xorijiy investitsiyalar oqimini obligatsiyalar orqali oshirish istiqbollari.....	542
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich , kafedra dotsenti v.b.	
Tarmoq va sohalarning ehtiyojiga ko'ra aholi bandligini oshirish imkoniyatlari.....	547
Xayitov Abdimannon Buxarovich , iqtisod fanlari nomzodi, professor v.b.	
Oliy ta'lim muassasalarini boshqaruvini takomillashtirishga qaratilgan ta'lim tizimidagi islohotlar.....	552
Gafurov Anvar , PhD	
Iqtisodiyotni globalashuv sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlarning pul mablag'larini xalqaro va mahalliy uslubiy yondashuvlarni takomillashtirish.....	560
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich , iqtisodiyot fanlari doktori	
Budjet-soliq va pul-kredit siyosatini muvofiqlik ko'rsatkichlarini prognostlashning zamonaviy modellari: nazariy yondashuv.....	564
Hakimjon Hakimov , tadqiqotchi	
Sug'urtada innovatsiyalar: asosiy dunyo trendlari.....	570
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna , PhD	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulmatova , PhD	
Foydani soliq obyekti sifatida shakllantirish zaruriyati.....	586
Bobomurotova Manzura Panji qizi , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbeklarning ijtimoiy-iqtisodiy va maishiy turmushi an'analari.....	590
Yuldasheva Gulnora Komilovna , tarix fanlari nomzodi	
Iqtisodiyot taraqqiyotini soliqlar orqali tartibga solish va rag'batlantirish samarali tadbirlariga kreativ yondashuv xususida.....	593
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich , mustaqil izlanuvchi	
Intellectual rivojlanish sari - O'zbekistonda akademik mustaqillik va ilm-fan taraqqiyoti.....	593
Yuldashev Feruz Isroil o'g'li , tayanch doktorant	
Qimmatli qog'ozlar bozori: mazmuni va rivojlanishining ilmiy-nazariy jihatlarini.....	602
Ibodullayev Abrorjon Axrorjonovich , PhD, Muxtorov Ilxom Avazjon o'g'li , talaba	
Развитие зелёной экономики в современных условиях Республики Узбекистан.....	609
Тураева Адиба Икрамовна , старший преподаватель кафедры	
Quantifying the Effectiveness of Green Construction Practices on Business R&D Investment Outcomes in Project Management.....	615
Gulsarakhon Muhammadyoqub kizi Ostonakulova , DSc	
Mintaqa va hududlarni iqtisodiy rivojlantirishning ilmiy maktablari.....	620
Abdullayev Farxod Ozodovich , mustaqil tadqiqotchi	
Aksiyadorlik jamiyatlariga kapital bozoridan moliyaviy resurslar jalb qilish mexanizmi va uning amaldagi holati tahlili.....	624
Muydinov Shohruh Najmiddin o'g'li , mustaqil izlanuvchi	

MINTAQA VA HUDUDLARNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHNING ILMIY MAKTABLARI

Abdullayev Farxod Ozodovich

Urganch davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada “mintaqa” va “hudud” tushunchasi, mintaqa va hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish konsepsiyalari tadqiq etilgan.

Kalit so'zlar: konsepsiya, mintaqa, hudud, ilmiy qarashlar, mintaqaviy siyosat, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish.

Abstract: This article explores the concept of «region» and «territory», the concepts of socio-economic development of regions and regions.

Key words: concept, region, territory, scientific views, regional policy, socio-economic development.

Аннотация: В данной статье исследуются понятия «регион» и «территория», понятия социально-экономического развития регионов и регионов.

Ключевые слова: концепция, регион, территория, научные взгляды, региональная политика, социально-экономическое развитие.

KIRISH

Keyingi yillarda hududlarni barqaror rivojlantirish masalasi ijtimoiy-iqtisodiy hayotning barcha bosqichlarida faol muhokama qilinmoqda. Mintaqaviy iqtisodiyotning kontsepsiyalari va ta'riflarini chegaralash, mintaqaviy siyosatning iqtisodiy toifalarining muhim mazmunini ochib berish muammosini ko'rib chiqishning dolzarbligi mintaqaviy hokimiyatning ortib borayotgan roli, mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlarining shakllanishi va ta'siri bilan belgilanadi. hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha hududiy tashkilotlar.

ADABIYOTLARNI O'RGANGANLIK DARAJASI

Mintaqa iqtisodini rivojlantirishga Amerika maktabi vakillari - U.Izard, G.Zipf, V.Byuri katta hissa qo'shdilar. Yevropa maktabi V.Kristaller, J.von Tyunen, A.Lesh, G.Aleksanderson, A.Veber asarlari bilan ifodalanadi. Davlatning hududiy iqtisodiy tuzilishi muammolariga olimlar M. V. Lomonosov, A.G.Guseynov, A. N. Radishchev, K. I. Arseniev, D. I. Mendeleyev, N. G. Chernishevskiylar e'tibor qaratdilar.

Mintaqaviy rivojlanish nazariyasi A.Veber, V.Kristaller, A.Lesh, I.Tyunen va boshqalarning asarlari bilan ifodalangan o'zining “klassik” davriga ega ^[4].

A.Veber kontsepsiyasining asosiy qoidalari sovet maktabi iqtisodchilari ham ishlab chiqdilar: A.I. Anchishkin, A.G. Granberg, L.A. Kantorovich, V.V. Leontiev, N.N. Nekrasov V.S. Nemchinov, R.I. Schniper va boshqalar ^[5].

Mahalliy olimlardan A. Vaxobov, A. O'lmasov, A.M. Sodiqov, T.M. Axmedov, J.T. Tavakalov, F.Xolbekovalar tomonidan mintaqa iqtisodiyoti chuqur urganilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Iqtisodiy geografiya va hududlar iqtisodiyotida “hudud” atamasi ko'p ma'nolarda qo'llaniladi. Ilmiy adabiyot va davriy nashrlarda ushbu atamadan “tuman” tushunchasi sekin-astalik bilan siqib chiqarilmoqda. Ko'p hollarda “tuman (rayon)” atamasi “iqtisodiy rayon” va “ma'muriy rayon” tushunchalari bilan birgalikda ishlatiladi. “Hudud” tushunchasi nisbatan egiluvchan hisoblanadi ^[21].

Mintaqa - milliy subyektning ma'muriy chegaralaridagi hudud bo'lib, u quyidagilar bilan tavsiflanadi: murakkablik, yaxlitlik, ixtisoslashuv va boshqarilishi, ya'ni. siyosiy va ma'muriy hokimiyatlarning mavjudligi.

Mintaqani rivojlantirishning individual omillarining o'zaro bog'liqligi mintaqaviy boshqaruv usullari va yondashuvlariga asoslangan muvozanatli mintaqaviy siyosat olib borilgan taqdirdagina mumkin bo'ladi.

MDH olimi V. Popovning fikricha, hududiy boshqaruv maxsus boshqaruv turlaridan biri sifatida hududning iqtisodiy faoliyatiga ta'sir ko'rsatish tamoyillari, usullari, shakllari va vositalari yig'indisidir ^[1].

Mintaqaviy boshqaruvning u yoki bu modelidan foydalanish turli mintaqalar va davlatlarning evolyutsion rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari, ularning siyosiy tizimidagi farqlar, aholining milliy va etnik tarkibi, tabiiy iqlim sharoitlari va joylashuvi bilan bog'liq.

Yana bir rossiyalik tadqiqotchi O.P.Tishchenkoning fikricha, mintaqaviy menejmentni bozor iqtisodiyoti sharoitida mintaqaning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarini boshqarishning fan va amaliyoti sifatida qarash mumkin ^[2].

Mintaqaviy boshqaruvning ilmiy asoslari ilmiy bilimlar tizimi bo'lib, uning nazariy asosi: hududiy boshqaruv tamoyillari; hududiy boshqaruv usullari va modellari; hududiy boshqaruv mexanizmlari; mintaqaviy boshqaruv tizimi.

Hududiy boshqaruv bozor iqtisodiy tizimining rivojlanish qonuniyatlariga muvofiq ishlaydi va uning mexanizmi o'zgaruvchan bozor sharoitlarida mintaqadagi ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni moslashuvchan tartibga solishni ta'minlashi kerak ^[3].

"Mintaqaviy fan" atamasini amerikalik iqtisodchi Uolter Isard kiritgan. U mintaqaviy fan mintaqaviy iqtisodiyotga qaraganda kengroq tushunchadir, deb hisoblagan; u makon, hududlar (tumanlar), joylashuvlar va ularning tizimlarini o'rganishi kerak ^[6]. V.Isard qayta-qayta ta'kidlaganidek, eng real o'xshashlik mintaqaviy fan va amaliy geografiya o'rtasida. Fan predmetining o'zini belgilashda aniqlik yo'qligi xorijdagi zamonaviy mintaqashunoslikdagi yo'nalishlar va uslubiy tushunchalarning xilma-xilligi manbalaridan biridir ^[7].

Mintaqaviy tizimda daromad masalalari bo'yicha qator o'zgarishlar mavjud. Mintaqaviy daromad qisman yoki to'liq eksport qilinadigan yoki sanoatga qarab importni siqib chiqaradigan (o'rnini bosuvchi) mintaqaning istalgan asosiy sanoatining rivojlanish darajasiga qarab belgilanishi mumkin. Asosiy sanoatni tahlil qilishning eng muhim kamchiligi shundaki, u go'yo mintaqaning o'zidan ajratilgan.

O'sish qutblari va markazlari nazariyasi keng tarqalganligi va aniq amaliy qo'llashga urinishlari bo'yicha zamonaviy nazariyalar orasida etakchi o'rinni egallaydi. Uning asoschilari fransuz iqtisodchisi F.Perru ^[8], shuningdek, uning shogirdi J.Budvil ^[9] bo'lib, ularni haqli ravishda ushbu nazariyaning hammuallifi deb hisoblash mumkin.

Hozirgi vaqtda ikkita atama keng qo'llaniladi: o'sish qutbi va o'sish markazi. Bu, go'yo, funktsional va geografik qismlarni ajratib turadi. O'sish qutbi sanoatning majmui sifatida tushuniladi va o'sish markazi qutbning geografik talqini, ya'ni. muayyan markaz, shahar.

F.Perru g'oyalari tarafdori ispan olimi H.R. Lasuin o'sish qutblari haqida quyidagi bayonotlarni taklif qiladi:

- "1) o'sish qutbi - mintaqaning bir yoki bir nechta geografik kontsentratsiyasida joylashgan mintaqaviy iqtisodiyotning eksport sektori (etakchi sanoat bilan emas) bilan bog'liq bo'lgan korxonalarining (tarmoqlarining emas) mintaqaviy (milliy emas) tugunidir. ;
- 2) o'sish qutblari tizimi va ularning har biri alohida-alohida milliy talab tomonidan yaratilgan, mintaqaning eksport sektori orqali uzatiladigan va qutblar o'rtasidagi raqobat jarayonida seziladigan impulslar hisobiga o'sib boradi;
- 3) o'sish impulsi korxonalar o'rtasidagi bozor aloqalari (ta'minot va iste'mol aloqalari orqali emas) va xuddi shu tarzda, lekin joylashuv omillarini hisobga olgan holda, periferik ikkilamchi tarmoqlarga uzatiladi" ^[10].

P. Potierning rivojlanish o'qlari nazariyasi o'sish qutblari nazariyasi bilan chambarchas bog'liqdir ^[12]. Uning markaziy nuqtasi rivojlanishning eng muhim sanoat markazlarini bog'laydigan asosiy transport kanallari bo'ylab uzatilishidir. P.Potierning faktik materialni tahlil qilish asosida qurilgan ishi ma'lum darajada V.Kristallerning transport tamoyilini aks ettiradi. Eksa nazariyasi transport tarmog'ining ta'sirini shahar ierarxiyasi va o'sish markazlari nazariyalari bilan bog'lashga yordam beradi.

O'sish qutblari va markazlari nazariyasining asosiy ustunligi shundaki, u mintaqaviy fanda yaxlit yo'nalish yaratish (ya'ni, joylashuv nazariyasi va mintaqashunoslik to'g'ri sintezi) yo'lida muhim qadam tashladi. U tizimli tahlil usulidan (joylashuv nazariyasi uchun an'anaviy usullar bilan bir qatorda) foydalanadi, samaradorlik va tenglashtirish, milliy maqsadlar va mintaqaviy rivojlanish vazifalari o'rtasidagi bog'liqlik muammolarini to'g'ri hal qilishga harakat qiladi. Shu bilan birga, u ham ba'zi kamchiliklarga ega: o'sish markazlarida optimal populyatsiya soni masalasiga yagona yondashuv mavjud emas: tadqiqotchilar tomonidan qo'llaniladigan metodologiyaga qarab, u juda kuchli o'zgarib turadi; o'sish markazlarining ierarxiyasi masalasi, shu jumladan funktsional, noaniq; muayyan hududni rivojlantirish uchun investitsiyalar va ajratmalar yo'nalishlarini tanlashning ustuvorligini belgilovchi aniq mexanizm mavjud emas.

Mintaqaviy iqtisodiyotning toifasi sifatida infratuzilma moddiy ishlab chiqarishning normal ishlashi uchun ham, ma'lum bir hudud aholisining hayoti uchun ham zarur bo'lgan mavjud tuzilmalar, binolar, tizimlar va xizmatlarning yig'indisidir. Birgalikda infratuzilma elementlari ma'lum bir hududning rivojlanish darajasini aks ettiradi. Aksariyat hollarda infratuzilma mintaqaviy rivojlanishning murakkab omili sifatida qoraladi.

Makroiqtisodiy jihatdan uning rivojlanishi iqtisodiyotni modernizatsiya qilish zarurati bilan bog'liq. Mintaqaviy jihatdan infratuzilmani rivojlantirish ham qoloq hududlar iqtisodiyotini yuksaltirish, ham rivojlangan hududlar ehtiyojlarini qondirish uchun zarur.

1950-yillarda bu muammoning keng miqyosda rivojlanishi «qoloq mamlakatlar» va alohida mintaqalar rivojlanishining turli kontsepsiyalarining shakllanishi bilan bog'liq edi.

Shunday qilib, iqtisodiy o'sishning o'ziga xos neokeynscha nazariyasi - ijtimoiy qo'shimcha xarajatlar tezisiga asoslangan infratuzilma nazariyasi tug'ildi (R. Nurkse, A. Xirshman, P. Rozenshteyn-Rodan, P. Samuelson, E. Hansen, J.M.Klark, V.Rostou, A.Yangson va boshqalar) ^[12, 13]. Ushbu nazariyaning mohiyati shundan iboratki, rivojlanayotgan mamlakatlar kapital qo'yimalarning asosiy ulushini infratuzilmani rivojlantirishga yo'naltirishlari kerak, buning yaratilishi kapitalni avtomatik ravishda ishlab chiqarish tarmoqlariga jalb qiladi.

G'arbiy mintaqaviy nazariyada keng tarqalgan kosmosdagi dinamik jarayonlarni izohlash vositalari orasida etakchi o'rinlardan birini aglomeratsiya tushunchasi egallaydi. Eng umumiy ma'noda bu tushuncha bozor iqtisodiyoti sharoitida ishlab chiqaruvchi kuchlarning hududiy konsentratsiyasini tushuntirish vazifasini bajaradi. E. Lempard aglomeratsiya tushunchasi konsentratsiya hodisasini iqtisodiy o'sish bilan bog'laydi, «bu ishlab chiqarish va boshqa iqtisodiy funksiyalarning shahar bilan qo'shilishini anglatadi» ^[14], deb ta'kidlaydi. Aynan mana shu kontsepsiya iqtisodiyotning hududiy tuzilishini rivojlantirish jarayonlarining kumulyativ xususiyatini tushuntirish uchun real asos yaratadi.

Aglomeratsiya tushunchasining vujudga kelishi A.Veber asarlariga borib taqaladi. U o'tgan asrning boshlarida ham jamiyat ishlab chiqaruvchi kuchlarining rivojlanish jarayonini aglomeratsiya tendensiyalarining kuchayishi bilan bog'ladi. Uning fikricha, sanoat ishlab chiqarishining o'sishi, aholi zichligining oshishi, shuningdek, transport xarajatlarining pasayishi «sanoatda aglomeratsiya tendensiyalarining doimiy ravishda kuchayishiga» olib keladi ^[15].

Amerikalik mintaqachi C. Leven yirik shaharlarning afzalliklari ikki omil majmuasiga bog'liq, birinchisi miqyosda iqtisod qilish imkoniyati bilan bog'liq, ikkinchisi esa shaharlararo harakatlarning tezligi va manevrligi bilan bog'liq. transport va umuman aloqa ^[16].

Zamonaviy mintaqaviy nazariya butun «tashqi» aglomeratsiya iqtisodiyotining alohida tarkibiy qismlarga bo'linishi bilan tavsiflanadi. Eng keng tarqalgani uch muddatli bo'linish bo'lib, uning asosida «tashqi» miqyosdagi iqtisodlar, mahalliyashtirish (tarmoq ichidagi) iqtisodiyotlar va urbanizatsiya (yoki tarmoqlararo) iqtisodiyotlar ajralib turadi. Oxir oqibat, oxirgi ikki element birgalikda shaharlardagi iqtisodiy faoliyat aglomeratsiyasi tomonidan taqdim etiladigan imtiyozlarga mos keladi.

Mintaqaviy siyosat nazariyalari hududlarning iqtisodiy rivojlanishini davlat tomonidan tartibga solish yo'nalishlariga bag'ishlangan. Biroq, ularni o'rganish bilan cheklanish umuman befoyda, chunki ular asosan hududlarning iqtisodiy o'sish nazariyasiga asoslanadi (boshqacha qilib aytganda, iqtisodiy o'sish bo'yicha mintaqalar o'rtasidagi tafovut sabablarini aniqlamasdan turib mintaqaviy siyosatga baho berish mumkin emas. stavkalari).

Mintaqaviy o'sish nazariyalarini yaratishda ikkita asosiy yondashuv mavjud. Birinchisi, butun mamlakat iqtisodiyotining o'sishini tushuntirish uchun ishlab chiqilgan modellarga o'xshash iqtisodiy o'sish modellarini mintaqalarga qo'llash (rivojlanish iqtisodiyoti). Ikkinchisi alohida korxonalar yoki firmalarning xulq-atvorini tahlil qilishga asoslanadi, chunki aynan ularning faoliyati hududlarning rivojlanishini belgilaydi.

Turli mamlakatlarda mintaqaviy nazariyaning turli sohalariga ustuvor ahamiyat berildi. Eng kuchli ilmiy maktablar Germaniya, Shvetsiya, Buyuk Britaniya, AQSH va Fransiyada rivojlangan. Germaniyada an'anaviy tarzda joylashuv nazariyasiga e'tibor kuchaygan (J.G. fon Tunen, V. Launxardt, A. Veber, A. Predol, A. Lyosh, R. Grotz va boshqalar); mintaqaviy o'sish (H. Siebert) va hududiy rivojlanishni tartibga solish (V. Kristaller va A. Losh) muammolarini o'rganish asosan faqat boshqa milliy maktablar vakillarining g'oyalarini rivojlantirishni davom ettirdi.

Yigirmanchi asrning birinchi yarmida. Joylashtirish nazariyalari Shvetsiyada ham Stokgolm iqtisodiy fikr maktabi doirasida faol o'rganilgan – 1920–1930-yillarda T.Pallanderning asarlari eng mashhur bo'lgan. Biroz vaqt o'tgach, G. Myrdal mintaqaviy o'sishning asosiy modellaridan birini yaratdi. Shvetsiyalik mintaqachilar orasida joylashuv va hududiy rivojlanishni tartibga solish nazariyalarini ishlab chiqishda katta rol o'ynagan T.Xagerstrandni ham aytib o'tish kerak.

Britaniya maktabi mintaqaviy nazariyaning deyarli barcha sohalarini tadqiqotchilari (D. Smit, X. Richardson, S. Dennison, E. Robinson, G. Kemeron va boshqa bir qator olimlar) tomonidan ifodalanadi. Bunda u Amerika maktabiga o'xshaydi (bu yerda joylashuv nazariyalarining rivojlanishiga X.Hotelling, R.Vernon, M.Storper, R.Uoker, mintaqaviy o'sish nazariyalari – J.Fridman, E. Taafe, hududiy rivojlanishni davlat tomonidan tartibga solish nazariyalari - E.Guver). Shu bilan birga, anglo-saksonlarning mintaqaviy muammolarni o'rganishi nemis klassik joylashuv nazariyalari kabi to'liq ilmiy tushunchalarni shakllantirmadi.

Fransuz iqtisodchilari va iqtisodchi geograflari har doim ijtimoiy masalalarga qiziqish ortib kelgan; mintaqaviy nazariyada ular shaharshunoslik bilan bog'liq ilmiy yo'nalishlarni - «o'sish qutblari» va «rivojlanish o'qlari» tushunchalarini rivojlantirishga eng katta hissa qo'shgan (Perroux, J.-R. Budvil, P. Pottier).

G'arb mamlakatlarida rivojlangan mintaqaviy o'sish nazariyalari davlatning amaliy faoliyati bilan chambarchas bog'liq bo'lib, mavjud statistik ma'lumotlarga asoslanadi. Shuning uchun ular mintaqalar - o'rganish obyektlari - turli ierarxik darajadagi ma'muriy-hududiy birliklar yoki ular asosida yaratilgan dastur (yoki rejalashtirish) hududlarini ko'rib chiqishga majbur bo'ldilar ^[20]. Shu bilan birga, ko'pincha mintaqaviy chegaralar tugun (tugun) ijtimoiy-iqtisodiy mintaqalar, ya'ni resurs va boshqa oqimlarni to'playdigan yoki tarqatadigan markaz (yadro) bo'lgan obyektiv mavjud hududlarni kesib o'tishini e'tiborsiz qoldirish kerak edi. X.Richardson obyektiv ravishda mavjud bo'lgan asosiy mintaqalar asosida yaratilgan dastur mintaqalarini rejalashtiruvchilar uchun ideal deb hisoblagan ^[17]. Darhaqiqat, tugun mintaqalari faqat iqtisodiy geograflar uchun va asosan ta'lim maqsadlarida tadqiqot obyekti bo'lib qoldi.

Mintaqaviy o'sish nazariyalarining ikkita guruhini ajratib ko'rsatish mumkin - ishlab chiqarish funktsiyasiga asoslangan neoklassik nazariyalar va neokeynscha, institutsional va iqtisodiy-geografik modellarning sintezi bo'lgan kumulatif o'sish nazariyalari (aniqrog'i, institutsionalistlar birinchi bo'lib ishlab chiqarish funktsiyasiga asoslangan. asosan iqtisodiy geograflar tomonidan ishlab chiqilgan va neokeynschilarning mintaqaviy siyosatini amaliy amalga oshirishda ularga tayangan jami o'sish modellarini taklif qiladilar).

Mintaqaviy o'sish sohasidagi tadqiqotlarning yana bir yo'nalishi ko'pincha J. Tinbergen, X. Bos va ularning izdoshlarining ishi sifatida tan olinadi. Biroq, Tinbergen asosan hududlarning iqtisodiy rivojlanishini tartibga solishning amaliy choralarini ko'rib chiqdi.

Zamonaviy mintaqaviy tadqiqotlarning alohida yo'nalishi sifatida Tinbergen J. Rivojlanishni rejalashtirishning institutsional yondashuvlariga asoslangan ishlarni ham ajratib ko'rsatish kerak. London, 1967 ^[18]. Hududlarni iqtisodiy rivojlantirishning muhim omillaridan biri sifatida viloyat hokimliklari siyosatiga katta e'tibor qaratilmoqda. Bundan tashqari, federal shtatlarda federatsiya subyektlari ko'pincha mintaqalar deb hisoblanadilar, chunki ularda submilliy hokimiyatlar mintaqaviy hokimiyatlarning o'zlarining iqtisodiy siyosati haqida gapirishga imkon beradigan juda keng vakolatlarga ega.

Nihoyat, 80-yillarda. o'tgan asrda Germaniyada "mintaqaviy o'sishning yangi nazariyasini" yaratishga harakat qilindi. K.Krigen-Boden, X.Zibert, E.Bode va boshqa bir qator tadqiqotchilar neoklassik maktab qoidalarini va kumulatif o'sish nazariyasini sintez qilishga urinib, ularni institutsionalistlarning, joylashuvning statik nazariyalarini tadqiq etuvchi tadqiqotchilarning ayrim g'oyalari bilan to'ldirishga harakat qildilar. tashqi savdo va iqtisodiyotning tsiklik xususiyati ^[19].

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Попов В. Социология управления [Электронный ресурс] / В. Попов. - Режим доступа: http://www.inventech.ru/lib/sociolog/sociolog_0032/.
2. Регіональна політика: методологія, методи, практика [Текст] / за ред. М.І. Долшнього. - Львів: НАН України, Інститут регіональних досліджень, 2001. - 700 с.
3. Стеценко Т. О. Управління регіональною економікою [Текст]: навчальний посібник / Т. О. Стеценко, О. П. Тищенко. - К.: КНЕУ, 2009. - 471 с.
4. П.Сторонянська І. Регіональний розвиток України: проблеми штеграції та конвергенції [Текст]: монографія / І. Сторонянська. - Л.: ІРД НАН України, 2010. - 324 с.
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-kontseptsii-regionalnogo-menedzhmenta>.
6. Isard W. Location and Space Economy. - N. Y., 1954. - P. 22-88.
7. Richardson H. Regional Economics. - N.Y., 1969. - p. 12. Thompson W. Urban Economic Development. In: W. Hirsch (Ed) // Regional Accounts for Policy Decisions. - Baltimore, 1966. - P. 81.
8. Perrous F. L'economie du xx -eme siecle. - Paris, 1961. - P. 44-61.
9. Boudeville J. Problems of Regional Economic Planning. - Edinburg, 1966. - P. 11.
10. Lasuen J. On growth poles // Urban Studies. - June, 1969. - P. 2.
11. Pottier P. Axes de communication et developpement economique // Revue Economique. - 1963. - № 1. - P. 12-58.
12. Самуэльсон П. Экономика. - М., 1964. - С. 154-163. Clark C. Economics of Location: Redistribution of industry and Population between Regions in the United States (Problems of U.S. Economic Development). N. Y., 1958. - P. 31-37.
13. Rostow W. The Economics of Take-off into Sustained Growth. London, 1963. - P. 76-94.
14. Lampard E. The History of Cities in the Economically Advanced Areas // Economic Development and Cultural Change». - 1955. - Vol. 31. - P. 34.
15. Вебер А. Теория размещения промышленности. - М.-Л., 1926. - С. 116.
16. Leven Ch. Determinants of the Size and Spatial Forms of Urban Areas. The 8-th European Congress of RSA. Budapest, 1968. - P. 34-40.
17. Richardson H. Regional Growth Theory. - London, 1973.
18. Dye T. American Federalism: Competition among Governments. Lexington (Mass.), Toronto, 1990.
19. Bode E. Lokale Wissendiffusion und regionale Divergenz in Deutschland // Kieler Studien. - 1998
20. Гусейнов А.Г. Основные направления развития и подходы в теории региональной экономики в развитых западных странах // Фундаментальные исследования. - 2014. - № 8-1. - С. 124-132; URL: <https://fundamental-research.ru/ru/article/view?id=34521>.
21. https://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/default/files/maqolalar/J_Tavakalov.pdf.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Тел.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilibiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

